

1.s. i advent

74 Vær velkommen

77 O kom

78 Blomstre som en rosengård

243 Luk øjne op, al kristenhed

80 Tak og ære være Gud

Han har sendt mig

for at bringe godt budskab til de fattige,

for at udråbe frigivelse for fanger

og syn til blinde,

for at sætte undertrykte i frihed,

for at udråbe et nådeår for herren

Jesus læser disse ord op i synagogen i Nazareth, ord fra profeten Esajas. Flere hundrede år gamle ord, som Jesus så, idet han har sagt dem, konkretiserer: Hør alle sammen! Nu i dag er disse ord gået i opfyldelse. Ordet er blevet kød og blod. Håbet, udtrykt i den gamle profet Esajas' drømme er blevet til virkelighed.

Og ikke blot til virkelighed en kort stund den dag for næsten to tusinde år siden, da Jesus stod frem i synagogen i sin hjemby Nazareth og sagde det til sine tilhørere. Opfyldelsen rækker også ind i dag, hvor vi er samlet her i Ølstrup kirke.

Sådan skal vi høre Jesu udlægning: Esajas' ord rummer mere end et håb om en fjern fremtid. Her er mere end længselsfulde drømme om en ny og bedre verden. Jesus peger på betydningen af det 'nu', vi lever i – ja, at også dagen i dag har betydning og fylde, idet Gud er – tør vi håbe – fortsat nærværende tilstede i sit ord og i sin ånd – ja han, kærlighedens kilde er her midt i blandt os.

Dvs. kærligheden, troen og håbet har magt og gyldighed lige her, hvor vi lever og bor. Og liv, lys og glæde skal findes selv i de mørke og korte dage. Liv, lys og glæde kan og vil, i kraft af Guds nåde, finde ud selv i de fjerneste afkroge og ind i de mest dunkle steder.

Guds ånd er, tør vi håbe, fortsat tilstede også i dag. Vi kan måske være så heldige at mærke det i glimt i vores ellers skrøbelige liv. Men kun i glimt.

Godt da, at Jesus siger det, forkynder mere end det, vi mennesker kan sige af os selv: at himlen ikke længere kun er et fjernt sted, et drømmerige. Gud og hans rige findes også her. Gud melder sig i verden, vil os og holder fast i os. Der er håb til fattige, til blinde og undertrykte. Der er håb for os alle.

Noldes altertavle

Vi fejrer i dag 1.søndag i advent, det nye kirkeårs begyndelse, og det gør vi i alle landets kirker. I dag her i Ølstrup kirke fejrer vi så også, at altertavlen, Emmausbilledet, malet af Emil Nolde i begyndelsen af det 20. århundrede, at det er tilbage på sin plads her i kirken.

Billedet blev jo som bekendt stjålet i marts 2014, men det blev heldigvis sporet og fundet igen. Den efterfølgende proces med restaureringen er endt, og billedet er nu tilbage her i kirken. Det er utroligt glædeligt og dejligt for os alle. En glæde for jer, som fejrer gudstjeneste her søndag efter søndag, men jo også for os alle i hele landet, for det er et stærkt og udtrykfuldt billede, et vigtigt billede.

Netop dette motiv, dvs. Emmaus fortællingen kan der være god grund til at bringe i forbindelse med både profeten Esajas' ord og Jesu ord og handling i dag i synagogen i Nazareth.

Emmaus fortællingen viser os nemlig betydningen af det `nu', dette `i dag', som Jesus fremhæver i sin udlægning. Kristus sidder i midten, ved bordet med de to disciple. Fra ham udgår lyset. I ham er Gud tilstede, og han forandrer dem, han møder, åbner de to disciples øjne.

Men beretningen, ja ikke mindst Noldes billede og den tradition, han her maler ind i, peger også på, hvor svært det kan være for os mennesker at forlade os på håbet og tage glæden til os.

Emmaus

Emmausfortællingen, som i kirkeåret hører Anden Påskedag til, er kort fortalt den, at efter Jesu død er to af hans disciple på vej fra Jerusalem til byen Emmaus. En mand, en fremmed, slår følge med dem. Det er den opstandne Jesus, men de kan ikke genkende ham.

Disciplene er optaget af, hvad de har oplevet i Jerusalem den nu forgangne påske, og de fortæller ham, som har slået følge med dem, hvad der er sket i byen den påske. De fortæller om Jesu tilfangetagelse og død. Og de fortæller om den tomme grav.

Den fremmede udlægger da for de to disciple det skete i lyset af netop profeterne og de hellige skrifter. Ja, det kan såmen sagtens være, at Jesus netop inddrager det samme Esajasstykke, som vi hører ham læse op i dag i synagogen i Nazareth:

*Han har sendt mig
for at bringe godt budskab til de fattige,
for at udråbe frigivelse for fanger
og syn til blinde,
for at sætte undertrykte i frihed,
for at udråbe et nådeår for herren*

De to disciple bliver i alt fald vældigt optaget af, hvordan den fremmede evner at udlægge og sætte det, de har oplevet, ind i et større perspektiv; de bliver så glade, at de inviterer ham på et måltid mad i Emmaus den samme aften. De vil gerne høre mere og være sammen med ham.

De tre mænd sidder da ved aftensbordet, og, fortæller evangelisten Lukas, Jesus tager nu brødet, velsigner det, bryder det og giver de to disciple hver et stykke af det. Og de to disciple genkender da pludselig Jesus, ser hvem den fremmede er.

Jesus bliver derpå usynlig for dem, og de to disciple står tilbage, helt overvældet af, hvad de har oplevet, og de vender straks tilbage til Jerusalem og fortæller de andre disciple, at Jesus, Kristus virkelig er opstanden.

De to disciple bliver således vidner på, at Jesus virkelig er opstanden. De bekræfter påskens budskab, opstandelsens validitet, at han virkelig opstod fra de døde. Men her er dog mere på spil i denne fortælling end blot det at bekræfte Jesu opstandelse. Det glædelige budskab, vi kan uddrage af Emmausfortællingen er jo som i evangeliet i dag, en opfordring til os om at leve i tillid til Gud og hans vilje og kraft til at vende sorg til glæde her på jord, nu og til alle tider.

Grundtvig udtrykker det netop i sin gendigtning af Emmausberetningen i salmen *Luk øjne op, al kristenhed* (DDS243)

*Luk øren op, al kristenhed!
og hør, at Guddoms-manden
med liv og lys og himlens fred
er og hos os opstanden.*

*Her ånd og liv er end hans ord,
her vendes sorg til glæde...*
(DDS243,3-4a).

Nolde 1904

Rembrandt

Evangelium betyder 'glædeligt budskab', og det er et glædeligt budskab, vi hører her i kirken. Advent, som betyder 'komme', bærer den samme glæde frem, håbet frem.

Idag byder vi jo et nyt kirkeår velkomment, og vi her får lov til at blive mindet om, hvordan både jul, påske og pinse bærer vores liv frem, at tiden har fylde i kraft af Gud.

Et nyt kirkeårs begyndelse er således ikke blot en markering af, at nu begynder det hele, hele kirkeåret igen, at cirklen er sluttet og en ny er begyndt; at vi om fire uger skal fejre jul, at vi om fire måneder skal fejre påske, og om seks måneder pinse.

Nej, hvad vi fejrer, er, at Gud stadigvæk slår følge med os her i vores skrøbelige liv, at der også er et 'nu' og et 'idag' i vores liv. Gud bringer stadigvæk evigheden med ind i vores hverdag her. Så vi har derfor al god grund til håbefuldt at synge: Vær velkommen Herrens år.

Mistænksomhed og vrede

Men det er jo imidlertid ikke altid så nemt at tage håbet til sig og leve ud af den glæde, vi er givet. Hør blot evangeliet til i dag første søndag i advent:

Da Jesus er kommet med sit glædelige budskab i synagogen i Nazareth, så høster han ganske vist først lidt sporadisk bifald, men hans tilhørere er også mistænksomme og begynder snart at hviske.

"Hvem tror han, Jesus, egentlig, han er?" siger en. Og en anden istemmer: "Er det ikke bare tømrerens søn". Og ud af denne hvisken vokser en vrede, som ligefrem bliver til et sandt raseri. Tilhørerne bliver til en hob, som jager Jesus ud af byen og helst ville have skubbet ham ud over klippen, om de havde fået deres vilje.

Vreden og mistænksomheden næres hurtigt i blandt vi mennesker. Luntten er ofte kort. "Det er politikernes skyld", siger vi, "bureaukraternes skyld, konkurrencestatens skyld, ITs skyld, de fremmedes skyld, systemets skyld".

Der er ikke stor forskel på dengang og nu. Også i dag næres vores mistænksomhed let næres, og vreden blusser op. De særlige årsager dertil i vores tid er mange (følelsen af fremmedgørelse, marginalisering, at være sat udenfor og måske en følelse af ikke at være i stand til at følge med osv.), men det lad det ligge nu. Der er jo også noget helt grundlæggende i vores menneskelige natur, at mistænksomhed, vrede, had, misundelse, de vækkes så let, og at vi således også kan have så svært ved at tage håbet til os og leve ud af det.

Her kan der igen være grund til at se nærmere på de to disciple i Noldes albertavle her i Ølstrup.

Da den unge Emil Nolde malede albertavlen her til Ølstrup kirke i 1904, malede han jo ikke bare ud i det blå. Han malede ind i en rig tradition og knyttede til ved traditionens skildringer samtidig med, at han gav sin fremstilling en særegen karakter. Han malede som Rembrandt og Carvaggio Jesus og de to disciple siddende ved bordet den aften i Emmaus.

Ligesom hos de gamle mestre giver skildringen af de to disciple Nolde mulighed for at skildre forskellige reaktioner på mødet med den opstandne, dvs. menneskelige reaktioner på mødet med Gud, dvs. hvordan vi reagerer på mødet med det, som egentlig giver vores liv mening og fylde.

De to disciples reaktion er ikke bare overvældende glæde.

Den ene sidder alvorligt og holder fast i bordet, måske i andagt, måske tøvende og skeptisk. En dobbelthed, som også minder om skildringen hos Rembrandt.

Den anden discipel ser på Kristus med ærefrygt. Skællene er virkelig faldet fra hans øjne, han ser, hvem det er, men det er snarere guds frygt end egentlig glæde han udtrykker. Han bøjer sig sammen samtidigt med, at han ser på den opstandne og holder sine hænder op i bøn.

Det er for mig så tydeligt i disse to, at håbet ikke bare er så let at tage til sig, desto vigtigere er det, at Gud kommer til os og siger det til os igen og igen, at han vil være sammen med os, vil dele sine ord med os, og at han fortsat rækker os brødet og vinen og siger til os, at hvor vi er, vil han også altid være.

Bliv hos Gud,

gå med os ind også i det nye kirkeår!

Væk håbet og glæden i os,

så vi får lyst og mod til at leve vores liv og liv med hinanden

Det ske i Jesu navn. Amen

